Svet
Evropske unije

Bruselj, 17. januar 2018
(OR. en)

5241/18

AGRI 16

DOPIS

Pošiljatelj:	predsedstvo
Prejemnik:	Posebni odbor za kmetijstvo/Svet
Zadeva:	Razprava o SKP po letu 2020 na podlagi sporočila Komisije o prihodnosti preskrbe s hrano in kmetijstva *– izmenjava mnenj v Svetu*

I. UVOD

Komisija je zadevno sporočilo sprejela 29. novembra 2017 (dok. 14977/17). Poleg tega so službe Komisije 18. decembra 2017 objavile informativno gradivo o ekonomskih, socialno-ekonomskih ter podnebnih in okoljskih izzivih, s katerimi se soočajo kmetijstvo in podeželska območja EU.

Komisija je sporočilo predstavila na seji Sveta 11. decembra 2017, na kateri so ministri podali svoja začetna stališča.

II. OZADJE IN VPRAŠANJA ZA MINISTRE

1. SKP je glavna politika EU, ki ne zadeva le 7 milijonov evropskih kmetov, temveč tudi 44 milijonov ljudi v EU, katerih zaposlitev je odvisna od širšega živilskega sektorja, nenazadnje pa tudi 500 milijonov evropskih državljanov, za katere se zagotavlja prehranska varnost. S to politiko se zagotavlja, da podeželska območja, na katerih živi 55 % državljanov EU, ostajajo ekonomsko vzdržna in naseljena. Spoštujejo se standardi varnosti in kakovosti hrane ter zdravja in dobrega počutja živali, ki jih pričakujejo državljani EU. Varujejo se vodni viri, pridelovalne površine, biotska raznovrstnost in krajina, obenem pa so zagotovljeni instrumenti za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje. Komisar Hogan je na konferenci o prihodnosti kmetijstva EU 2017 v Bruslju priznal dodano vrednost SKP v njeni dolgi zgodovini in poudaril, da „*obstaja široka podpora za skupno kmetijsko politiko*“ in da „*večina ljudi meni, da kmetje potrebujejo neposredno dohodkovno podporo za ohranjanje prehranske varnosti v Evropi in da bi bilo treba v okviru kmetijske politike zagotoviti več koristi za naše okolje in podnebje*“.

   V sporočilu Komisije z dne 29. novembra je v zvezi s tem poudarjena dodana vrednost SKP ter dodatni mednarodni, družbeni in okoljski izzivi, s katerimi naj bi se ta politika soočila. Ti izzivi med drugim zajemajo spodbujanje bolj zdravega načina prehranjevanja in zmanjšanje količine zavržene hrane ter naraščajočo globalno razsežnost te politike in njeno povezanost s čezmejnimi pojavi (npr. migracijami). V tem smislu naj bi v okviru SKP po letu 2020 razmislili o še večji ambicioznosti, zlasti na področju okolja, in se odzvali na pričakovanja državljanov po trajnostnem in večfunkcionalnem kmetijstvu.

   Na socialno problematiko in prihodnje izzive je v svojem govoru na konferenci o prihodnosti kmetijstva EU 2017 opozoril tudi komisar Oettinger, ko je pozval k ustreznim protiargumentom zoper kritike SKP, ki se pojavljajo v javnih razpravah in zadevajo predvsem domnevno preveliko podporo kmetom, odvečno birokracijo, pomoč velikim kmetijam, trajnostno kmetijsko proizvodnjo, dobro počutje živali ter odnos med kmetijstvom in razvojno politiko. S takimi proti-argumenti bi morali tudi potrditi dodano vrednost ukrepov, predvsem v odnosu do drugih področij politike (npr. zaščita meja, migracije, raziskave, obramba itd.).

Komisija meni, da bi bilo treba poleg obravnave ciljev SKP na podlagi Pogodb oblikovati pametnejšo in bolj trajnostno prihodnjo politiko, in sicer ob upoštevanju izzivov, s katerimi se sooča EU, in njenih mednarodnih obveznosti (kot so Pariški sporazum o podnebnih spremembah in cilji trajnostnega razvoja ZN). Komisija je opredelila naslednje tri glavne cilje prihodnje SKP:

- ustvariti plodna tla za pameten in odporen kmetijski sektor: v sporočilu je poudarjena vloga ukrepov na podlagi prvega stebra in zahteva po poenostavitvi in jasnejšemu namenu neposrednih plačil. Obenem se zavzema za več naložb v kmetije in sprejetje ustreznih ukrepov za obvladovanje tveganja, da bi bili kmetje bolj odporni in bolje pripravljeni na krizne razmere;
- okrepiti varstvo okolja in podnebne ukrepe: v sporočilu je predvidena ambiciozna SKP z jasno zavezo zagotavljanja okoljskih javnih dobrin. To bi lahko dosegli tako, da bi bil pogoj za neposredna plačila uporaba okolju prijaznih praks, ter da bi sedanjo „zeleno“ ureditev nadomestili s celostnim, a hkrati prilagodljivim pristopom, v okviru katerega bi imele države članice večjo vlogo pri določanju ciljev;
- okrepiti družbeno-gospodarsko mrežo podeželskih območij: v sporočilu so opisane strukturne težave več podeželskih območij EU, poziva pa se tudi k večjemu prispevku SKP k spodbujanju novih podeželskih vrednostnih verig (čista energija ter bio- in krožno gospodarstvo itd.), vlaganju v povezljivost in osnovne storitve ter spodbujanju rasti in zaposlovanja na podeželskih območjih. Posebna pozornost je namenjena mladim kmetom in pomenu večje generacijske obnove v kmetijskem sektorju.

Poleg tega je v sporočilu navedeno, da mora Unija določiti cilje, specifične za EU, s katerimi bi se izpolnjevale obveznosti iz Pogodb EU, a tudi cilje in ciljne vrednosti, o katerih je bilo že doseženo soglasje, npr. glede okolja, podnebnih sprememb (COP 21), in več ciljev trajnostnega razvoja. Opredelitev ciljev na ravni EU bo ključna, saj bo določila nadaljnje načrtovanje programov in ciljev na nacionalni ravni ob upoštevanju predlagane višje prihodnje stopnje subsidiarnosti.

Mnoge države članice so ob upoštevanju tovrstnega načrta za zelo ambiciozno in učinkovito SKP 11. decembra 2017 na seji Sveta za kmetijstvo in ribištvo že opozorile, da je treba zagotoviti ustrezna sredstva, da bi izpolnili cilje te politike ter se odzvali na prihodnje izzive in pričakovanja.

Vprašanje za ministre

1 – Kako lahko zagotovimo neprekinjeno in večjo dodano vrednost SKP za kmete, podeželske skupnosti in državljane v obdobju po letu 2020? Katere ključne cilje na ravni EU bi morali zastaviti, da bi to dosegli?

2. Komisija meni, da bi morala biti prihodnja SKP enostavnejša, in priporoča odmik od politike, ki temelji na skladnosti, k politiki, osredotočeni na rezultate, ter predlaga „nov izvedbeni model“, usmerjen v cilje in rezultate, v okviru katerega bi bili osnovni cilji politike določeni na ravni EU, obenem pa bi se povečal manevrski prostor držav članic za njihovo izvajanje.

   Komisija predlaga, da bi imele države članice večjo odgovornost za zasnovo politike in več prilagodljivosti za njeno izvajanje. S tem bi se lahko v večji meri upoštevale lokalne okoliščine in potrebe, ki bi jih vrednotili glede na določene cilje. Obenem bi se povečala tudi odgovornost držav članic za doseganje rezultatov. Po eni strani bi ključne cilje in osnovne kazalnike politike določili na ravni EU, s čimer bi zagotovili skupen značaj politike in preprečili „ponovno nacionalizacijo“ SKP (kar je Komisija večkrat potrdila); po drugi strani pa bi države članice lahko same opredelile način izpolnjevanja dogovorjenih ciljev, oblikovale ukrepe v okviru SKP in prilagodile okvir za zagotavljanje skladnosti in nadzora, ki se uporablja za upravičence. V sporočilu je zlasti predlagano, naj države članice oblikujejo svoje izbire politike v strukturiranem procesu, v katerem bi nastal strateški načrt SKP, ki bi zajemal ukrepe iz obeh stebrov in zagotavljal usklajenost politike znotraj prihodnje SKP in z drugimi politikami EU. Strateški načrti bi bili osredotočeni na cilje in pričakovane rezultate na nacionalni/regionalni ravni in bi omogočali dovolj manevrskega prostora, da bi države članice in regije pri njihovem izvajanju lahko upoštevale svoje specifične okoliščine.

Komisija je prepričana, da bi z večjo stopnjo subsidiarnosti poenostavili SKP in jo spremenili v uspešnejšo, učinkovitejšo in okolju prijaznejšo politiko, upoštevali raznolikost kmetijskih praks, okoljskih pogojev in lokalnih potreb v posameznih državah članicah in regijah ter pripomogli k učinkovitejšemu izpolnjevanju ciljev EU in omogočili bolj usmerjeno odzivanje na prihodnje izzive.

Preusmeritev odgovornosti za načrtovanje politike in izvajanje je ključni element razprave o prihodnosti SKP. Koncept večje subsidiarnosti, ki ga predlaga Komisija, temelji na predpostavki, da bi to omogočilo poenostavitev in večjo usmerjenost v rezultate. Pomembno je, da ministri opravijo podrobno izmenjavo mnenj o tem, kako bi čim bolj zmanjšali tveganja in povečali koristi SKP, ki temelji na povečani subsidiarnosti, in opredelili, kaj moramo še naprej izvajati na ravni EU in kaj bi lahko bolje opravili na nacionalni ali podnacionalni ravni. Več držav članic je že na seji Sveta za kmetijstvo in ribištvo 11. decembra 2017 jasno izrazilo stališče, da večja subsidiarnost ne bi smela voditi do ponovne nacionalizacije, sofinanciranja zadev iz prvega stebra ter manj intenzivno zagotavljanje enakih konkurenčnih pogojev in integracije notranjega trga. V splošnem bodo predlagana stopnja večje subsidiarnosti in „meje“ med pristojnostmi EU in nacionalnimi pristojnostmi določene v zakonodajnih besedilih o prihodnji SKP, zato so pripravljene za razpravo in izmenjavo mnenj.

Vprašanje za ministre

2 – Kakšna bi bila ustrezna stopnja predlaganega povečanja subsidiarnosti za posamezne instrumente politike (npr. neposredna plačila, tržne ukrepe, okoljske elemente, razvoj podeželja), da bi ohranili skupni značaj SKP, obenem pa državam članicam omogočili prilagodljivost?

Ali menite, da so predlagani strateški načrti ustrezen instrument za izvajanje povečane stopnje subsidiarnosti, in kakšni bi bili po vašem mnenju njegovi ključni parametri, da bi lahko izpolnil svojo nalogo?

Predsedstvo v skladu s členom 8(2) Poslovnika Sveta in ob upoštevanju pomena te zadeve in njenega interesa za državljane predlaga javno razpravo o tem vprašanju.

Da bi lahko predsedstvo pripravilo izmenjavo mnenj v Svetu, bo na seji POK 22. januarja pozvalo delegacije, naj komentirajo predlagana vprašanja in predstavijo svoja okvirna stališča o njih.